

En tung bog med tunge billeder

Gennem 23 år har fotografen Jan Grarup rejst mod strømmen til verdens brændpunkter. I hans nye, tunge fotobog møder vi mennesker fanget i borgerkrige, jordskælv, fattigdom, hungersnød, folkemord – og små glimt af håb.

FOTOBOG
JAN GRARUP
AND THEN THERE WAS SILENCE
496 sider, 349 kr.
Forlaget Book Lab

MICHAEL KIRKEBY
kultur@jp.dk

Jan Grarups billeder har været bragt af nyhedsmedier verden over, og han er den danske fotograf, der har vundet flest danske og internationale pressefotopriser. Nu har han samlet en række af sine fotografier i "And Then There Was Silence": En knap 500 sider lang billedbog, der måler 30x40 cm og vejer fem kilo, og som også i en anden forstand er et tungt bekendtskab. Det er et næsten dystopisk katalog over, hvor megen nød, elendighed og ufortyndet ondskab mennesket er udsat for og i stand til at udsætte andre for.

Stilheden i titlen refererer ifølge forordet til den rædsels stilhed, der »smager koldt og hårdt«, og som indtræffer de steder, »hvor alt er gået galt«. Og sandt er det, at der hviler en larmende stilhed over mange af bogens sider – et ekko af tavs afmægtighed, der ikke vil dø ud.

Kun enkelte scener lyser op og peger ud over stilheden. Der er meget langt mellem smilene, men de er der dog som små lys i mørket. Billedet af frisøren, der trodsigt har genetableret sin forretning oven på ruinerne af sit jordskælvsramte hus i Kashmir i 2005, er blandt bogens mest markante. Mens det smukke billede af

Afghanistan: En pansret tysk helikopter letter fra Faizabad på vej mod en hemmelig mission i bjergene mellem Faizabad, Kunduz og Mazar e Sharif. Jan Grarup har fået PTSD-syndrom af sit arbejde, men er fortsat med at fotografere det ubærlige. FOTO: JAN GRARUP/STERN/NOOR

et flirtende par i strandkanten i Somalia måske er blandt de mest rørende, fordi det bærer på håbet og kærligheden – trods bagtæppet af ødelæggelse bag dem.

Uden om klichéerne

Grarups ofte ekspressive billeder ligger i forlængelse af en reportageaestetik, der blev raffineret i 1980-1990'erne, men som rækker helt tilbage til Vietnamkrigens dage. Billederne er sort-hvide og kontrastfyldte med scener, der sjældent ser opstillede ud. Ofte lander vi midt i dramatiske situationer, hvor brugen af vidvinkel skaber tableauagtige scener, man kan kigge rundt i. Andre gange er vi helt tæt på – ansigt til ansigt med fortvivlede mennesker, med mennesker i nød, med døde mennesker. Forbrændte børn, lemlæstede børn, døde børn. Det er oprivende at se på.

Grarups stil er effektiv, fordi den sjældent skygger for motivet. Krigsfotografiet

og reportagefotografiet er genrer, hvor kliché-risikoen er tårnhøj, og hvor mange fotografier egentlig mest ligner andre fotografier. Sådan har det været siden begyndelsen, hvor fotografen Roger Fenton under Krim-krigen i midten af 1800-tallet flyttede rundt på kanonkuglerne på slagmarken, så han kunne få det bedste "krigsbillede".

Enkelte gange kommer også Grarup tæt på det stereotype – som i billedet af den lille pige med blomster i håret, der står foran tungt-bevæbnede soldater og en enorm tank. Men for det meste snor han sig udenom, og generelt er der noget befriende ærligt, ligefremt og næsten rått over hans fotografier, som passer til temaet, og som gør, at man føler sig tæt på og bliver bevæget i mødet med disse menneskers uheldige skæbne. Den gamle diskussion om, hvor smukt det grimme må vises, hvor dekorativt det tragiske kan skildres, forstyr-

rer ikke her. Grarups fotografier fungerer som klare vinduer ud til brutale virkeligheder, der befinder sig så uendelig langt væk fra den almindelige danske gennemsnitshverdag, hvorom man på det seneste mest har kunnet brokke sig over, at sommeren har været irriterende våd i år.

Syg af sit arbejde

Grarup kommer vidt omkring, måske også for vidt. Denne betragter havde gerne set billeder fra færre brændpunkter mod til gengæld at lære nogle af de mange skæbner bedre at kende, mod at få sat lidt flere billeder på deres liv. Hvem var de egentligt?

Det er prisværdigt, at vi har fotografier som Jan Grarup, der sætter liv og helbred på spil for at vise os glimt af indsigt milevidt fra verdens turistdestinationer. Det er ikke uden omkostninger. Han skriver i forordet, hvordan oplevelsen af folkemordet i Rwanda

”
Det er prisværdigt, at vi har fotografier som Jan Grarup, der sætter liv og helbred på spil for at vise os glimt af indsigt milevidt fra verdens turistdestinationer.

grundlagde det PTSD-syndrom, han lider under i dag. Det forstår man, når man ser billederne.

Grarup ønsker, at billederne må mane til eftertanke. Det gør de. Men spørgsmålet er hos hvor mange, og hvad det nytter? Givetvis har flere af disse fotografier tidligere været med til at sætte dagsordenen i danske og internationale medier. Men hvad flytter de nu,

samlet i noget så gammeldags som en stor, tung bog? På den anden side: I dag, hvor krigenes og katastrofernes billeder kommer til os ustandseligt i en evig digital malstrøm – fra alle platforme og skærme, gennem live-sendinger fra fronterne, optaget fra droner og smartphones – er der måske alligevel en pointe i at lade disse billeder finde ro i en bog, som simpelthen ikke kan blive mere "uhandy" og ubekvem, og som man ikke bare kan komme hurtigt videre fra med et par klik og likes. Målt på den præmis er bogen hele sin vægt værd.

Grarup har faktisk fået ingen ringere end Dalai Lama til at kommentere billederne i et forord efter sit eget. Dalai Lama kalder sympatisk på humaniteten i os, på nødvendigheden af forståelse og kærlighed. Et budskab, der kan virke verdensfjernt naivt, fordi det stort set ikke kan stå mere i kontrast til bogens mørke virkelighed.

Men hvad er svaret ellers?

Lækre spanske vine – spar 42 %

Smag på Spanien med vinkassen Endless Red fra San Jamon. Her er både vin fra Ribera de Duero, Cigales, Toro og Cariñena. Du får 12 fl. vin i alt – heraf 4 forskellige. Glæd dig f.eks. til 3 fl. Calderona Crianza, Cigales, der er hædret med 90 Parker-point.

Køb senest 22. oktober 2017 på spotdeal.dk

Se alle vores andre gode tilbud på spotdeal.dk. Her finder du bl.a. tilbud på rejser, skønne weekenderhold, storbyferier, wellness, spiseoplevelser og kvalitetsprodukter. Tilmeld dig i dag og få tilbud tilsendt på e-mail allerede i morgen.

SPOTdeal tager forbehold for eventuelle skrive- og trykfejl i annoncen.

699 kr.

Normalpris 1.218 kr.

Spar 42%

INKL. LEVERING

SPOTdeal
- en del af JP.POLJIRKENSUS